

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 29. januar 2020
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Karoline Ove Dahl
Sagsnr.: 2019-0030-3197
Dok.: 1316983

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 396 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 26. november 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Nick Hækkerup

/

Lisbeth Gro Nielsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 396 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren præcisere, hvordan myndighederne skal oplyse en borger/offer om, at vedkommendes gerningsmand er enten på udgang, prøveløsladt eller lignende?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet og Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet har indhentet en udtalelse fra Københavns Politi og Rigsadvokaten.

Retsplejelovens §§ 741 a-741 g indeholder en række bestemmelser om offerets rettigheder i forbindelse med en straffesag, herunder bl.a. beskikkelse af bistandsadvokat, offerrådgivning og kontaktperson samt underretning om den dømtes første uledsagede udgang mv.

Retsplejelovens § 741 e fastsætter, at politiet og anklagemyndigheden i fornødent omfang skal vejlede offeret om vedkommendes retsstilling og sagens forventede forløb. Politiet og anklagemyndigheden informerer endvidere vedkommende om sagens gang.

Der er i retsplejelovens § 741 g fastsat en særlig ordning om underretning af offeret i straffesager. Efter denne bestemmelse kan offeret i sager, hvor der er afsagt dom om ubetinget fængselsstraf for en grovere overtrædelse af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, eller en seksualforbrydelse, efter anmodning underrettes om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse og om eventuel undvigelse. Underretningsordningen omfatter sager, hvor den dømte har været varetægtsfængslet før dom og ikke har været løsladt mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse.

En anmodning om underretning skal indgives til den politikreds, som behandler eller har behandlet straffesagen. Anmodningen kan indgives på et hvilket som helst tidspunkt og behandles i forlængelse af dens modtagelse hos politikredsen, dog således at der først skal tages stilling til anmodningen efter straffesagens endelige afslutning ved retten. Politidirektøren træffer afgørelsen om underretning.

Underretning af offeret sker på tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang eller løsladelse, herunder eventuel prøveløsladelse eller benådning, samt ved en eventuel undvigelse. Hvis

den dømte er idømt en ubetinget fængselsstraf og afsoner i kriminalforsorgens institutioner, foretages underretningen af offeret af kriminalforsorgen.

Politiet oplyser som udgangspunkt kriminalforsorgen om, at der skal ske offerunderretning i forbindelse med, at politiet orienterer kriminalforsorgen om, at dommen kan fuldbyrdes og strafafsoningen iværksættes med henblik på afgørelse af afsoningssted. Hvis offeret først beder om underretning på et senere tidspunkt, hvor den dømte er placeret på afsoningsstedet, skal politiet ved særskilt brev underrette det kriminalforsorgsområde, hvor den dømte er placeret, om, at der skal ske offerunderretning.

Der er i bekendtgørelse nr. 1108 af 21. september 2007 fastsat generelle regler om politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager og til at udpege en kontaktperson for forurettede. Det følger bl.a. heraf, at der skal udpeges en kontaktperson for forurettede i sager om grovere overtrædelser af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, og ved seksualforbrydelser.

Der er i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet ”Forurettede – vejledning af forurettede mv.” fastsat yderligere retningslinjer om bl.a. offerrådgivning, kontaktpersoner og underretning ved udgang mv. Det fremgår bl.a. af punkt 2.2.3 ”Kontaktpersonen og dennes opgaver”, at kontaktpersonen skal give vejledning og information om forurettedes/vidnets retsstilling og om sagens gang og forventede forløb samt om beskyttelsesregler i forbindelse med fremmøde i retten. Herudover skal kontaktpersonen, når der er konkret anledning til det, f.eks. fordi forurettede giver udtryk for frygt for at møde gerningsmanden igen, vejlede forurettede om muligheden for at blive underrettet om gerningsmandens udgang, løsladelse eller tv-optræden mv., jf. retsplejelovens § 741 g.

Rigspolitiet har desuden i ”Vejledning om kontaktpersonordningen” fra september 2019 nærmere beskrevet, i hvilke sager der skal udpeges en kontaktperson, hvem der skal være kontaktperson, tidspunktet for udpegning af kontaktperson samt kontaktpersonens opgaver mv.

Københavns Politi udarbejdede i oktober 2018 en vejledning med lokale retningslinjer om underretning af forurettede efter retsplejelovens § 741 g.

Vejledningen gengiver bl.a. retningslinjerne fra Rigsadvokatmeddelelsen om, at der skal udpeges en kontaktperson for forurettede i sager om grovere overtrædelser af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår og ved seksualforbrydelser. Herudover er det i den lokale vejledning

fastsat, at kontaktpersonen i en rapport på sagen skal dokumentere, at forurettede er vejledt om muligheden for at anmode om underretning, og at forurettede har anmodet herom. Dette skal ligeledes noteres i politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Det skal endvidere fremgå tydeligt ved overlevering af sagen til anklagemyndigheden, at der skal træffes afgørelse om underretning af forurettede.

Det fremgår videre af den lokale vejledning, at anklageren skal vejlede forurettede om muligheden om underretning, hvis dette ikke tidligere er sket, og der er konkret anledning hertil, f.eks. fordi forurettede udtrykker bekymring for at møde gerningsmanden igen. Anklageren skal gøre notat på sagen om, at forurettede er vejledt og eventuelt anmoder om underretning.

Den anklager, der møder i sagen i retten, skal tage stilling til, om forurettedes anmodning om underretning kan imødekommes. Imødekommes anmodningen om underretning, skal dette anføres på den domsseddel med oplysninger om dommen, som anklageren udfylder efter domsafsigelsen.

På baggrund af oplysningerne i domssedlen foretager politiet underretning af kriminalforsorgen, hvis der er tale om en ubetinget frihedsstraf, som skal fuldbyrdes.

Der var før udarbejdelsen af vejledningen fra oktober 2018 ikke nedskrevet lokale retningslinjer i Københavns Politi om underretning af forurettede efter retsplejelovens § 741 g. Københavns Politi kan dog oplyse, at praksis var således, at der blev udpeget en kontaktperson i Efterforskningsenheden, hvor sager omfattet af kontaktpersonordningen blev efterforsket. Kontaktpersonen var typisk den polititjenestemand, som var sagsbehandlende efterforsker på sagen.

For så vidt angik anklagemyndigheden var den tidligere praksis, at anklageren – hvis sagen indeholdt oplysning om, at forurettede anmodede om at modtage underretning om første uledsagede udgang mv. – skulle sikre sig, at der blev taget stilling til anmodningen og videregivet oplysninger herom til kriminalforsorgen. Der var ikke retningslinjer om, at anklageren af egen drift skulle vejlede forurettede om dette spørgsmål.

Københavns Politi har endvidere i oktober 2019 udarbejdet et lokalt actioncard om tildeling af kontaktperson. Actioncardet beskriver, hvornår der skal udpeges en kontaktperson samt i korte træk, hvilken rolle kontaktpersonen har. Der er ikke heri anført nærmere om vejledning vedrørende underretning om første uledsagede udgang og løsladelse mv. Til orientering kan det endelig oplyses, at Københavns Politi i oktober 2018 har udar-

bejdet et actioncard til vagtcentralen og central efterforskningsleder om underretning af forurettede ved undvigelse fra afsoning og varetægtsfængsling.”